



VS0014472

znanje | sodna praksa | vrhovno sodišče RS

Opravilna številka: Sodba II Ips 160/2011

Opravilna številka 2: VSL I Cp 4163/2010

Oddelek: Civilni oddelek

Datum seje 15.09.2011
senata:

Področje: PRAVO
INTELEKTUALNE
LASTNINE

Institut: zahteva za varstvo
zakonitosti - kolektivno
uveljavljanje avtorskih
pravic - nadomestilo za
uporabo avtorskih del -
valorizacija tarife

Zveza: ZASP člen 153, 156, 157,
163.
ZASP-B člen 26, 26/4.
ZPP člen 380, 380/1.
Pravilnik o javni priobčitvi
glasbenih del (1998) člen 11.
Pravilnik o javni priobčitvi
glasbenih del (2006)

JEDRO:

Ker normativni del Pravilnika o javni priobčitvi glasbenih del, sprejet v letu 1998,



ob uveljavitvi ZASP-B ni bil sestavni del veljavne tarife, ni postal sestavni del skupnega sporazuma. Ker tarifa iz Pravilnika-2006 ni bila sprejeta po postopku, ki ga je predvidel zakon, ne more imeti pravne veljave. Ker tožnik ni izkazal, da bi uporabil zakonsko predvidena sredstva za spremembo tarife in da do spremembe tarife ni prišlo zaradi blokade nasprotne strani (pravilnik je bil sprejet po sprejetju ZASP-D), ni bilo podlage za prekinitev postopka in pričetek postopka za oceno ustavnosti.

IZREK:

Zahtevi za varstvo zakonitosti se ugodi, sodba sodišča druge stopnje se spremeni tako, da se pritožba tožeče stranke zavrne ter se potrdi sodba sodišča prve stopnje in da tožeča stranka sama krije svoje stroške pritožbenega postopka.

OBRAZLOŽITEV:

1. Sodišče prve stopnje je odločilo, da sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani št. VL 34717/2008 z dne 13. 6. 2008 ostane v veljavi v prvem in v tretjem odstavku izreka sklepa za glavnico v višini 212,94 EUR, za zakonske zamudne obresti od posameznih zneskov po 30,42 EUR od njihove zapadlosti do plačila in za stroške izvršilnega postopka v višini 20 EUR z zakonskimi zamudnimi obresti. V preostanku je sklep o izvršbi razveljavilo in tožbeni zahtevek v tem delu zavrnilo. Zavzelo je stališče, da je Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (v nadaljevanju ZASP), ki je veljal ob sprejetju Pravilnika o javni priobčitvi glasbenih del (v nadaljevanju Pravilnik-98),(1) – drugače kot prej veljavni zakon – predvideval (le) sporazumno spremembo tarife, dogovorjene med predstavniki avtorjev in predstavniki uporabnikov. Ker je bila tarifa v letu 2006 sprejeta enostransko, ne velja. Že Zakon o spremembah in dopolnitvah ZASP (v nadaljevanju ZASP-C)(2) je določal arbitražni postopek v primeru nesklentve skupnega sporazuma, naslednja sprememba zakona (v nadaljevanju ZASP-D),(3) ki je bila objavljena en dan po objavi Pravilnika-2006, pa je podrobno določala postopek za primer, da določitev sporazumne tarife ni mogoča. Če je tožnik menil, da so veljavne tarife prenizke, bi lahko sprožil z zakonom predvideni postopek. Člena 11 Pravilnika o javni priobčitvi glasbenih del (Uradni list RS, št. 29/98 – v nadaljevanju Pravilnik-98) ni mogoče uporabiti, ker tožnik te pravice ni uveljavljal letno in je sedaj ne more uveljavljati za desetletno obdobje v enkratnem znesku na škodo uporabnikov.

2. Sodišče druge stopnje je tožnikovi pritožbi delno ugodilo in sodbo sodišča prve stopnje spremenilo tako, da je sklep o izvršbi ohranilo v veljavi glede glavnice v višini 403,79 EUR, glede zakonskih zamudnih obresti od štirih zneskov po 17,35 EUR ter od sedmih zneskov po 47,77 EUR od zapadlosti dalje in glede stroškov izvršilnega postopka v višini 20 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi. V preostanku je sklep o izvršbi v 1. in v 3. točki izreka razveljavilo in tožbeni zahtevek v tem delu zavrnilo. V ostalem je pritožbo zavrnilo in sodbo v izpodbijanem, a nespremenjenem delu potrdilo. Odločilo je, da je toženka dolžna tožniku povrniti stroške pritožbenega postopka z zakonskimi zamudnimi

obrestmi. Izpodbijana sodba kot odločilno izpostavlja vprašanje, kako zagotoviti izvrševanje avtorske pravice v obdobju do sklenitve sporazumov med kolektivnimi organizacijami avtorjev in uporabniki, ki jih je kot sredstvo za določitev pogojev in načina uporabe del ter višine nadomestila predvidel ZASP po uveljavitvi novele, sprejete v letu 2004 (v nadaljevanju ZASP-B).(4) Zavzema stališče, da mora biti varstvo avtorske pravice zaradi tega, ker je ustavna pravica in ker neodrska glasbena dela obstajajo ne glede na to, kakšna je zakonska ureditev, in ne glede na to, ali je do sklenitve sporazuma prišlo ali ne, zagotovljeno ne glede na normativno stanje na zakonski in podzakonski ravni. S pojmom tarife iz prehodne določbe četrtega odstavka 26. člena ZASP-B je (zato) treba razumeti Pravilnik-98 v celoti. Člen 11 Pravilnika vzpostavlja mehanizem za valorizacijo tarifnih vrednosti. Gre za neposredno podlago za rast tarifnih vrednosti, njihova objava pa je le deklaratorna. Z odobreno in objavljeno tarifo so bili določeni pogoji za uporabo avtorskih del, v ostalem pa gre le za ohranjanje realne vrednosti avtorskega nadomestila in s tem za ohranjanje že vzpostavljenega razmerja oziroma za izključitev vpliva zunanjih okoliščin na to razmerje. Če tožnik doslej tega upravičenja ni udeležil, še ne pomeni, da ga nima.

3. Zahteva za varstvo zakonitosti je kot pomembna navedla tri vprašanja v razmerju zaporedne podrejenosti: (1) ali izraz "tarife kolektivnih organizacij" iz četrtega odstavka 26. člena ZASP-B pomeni le tarifo ali Pravilnik-98 skupaj s tarifo, (2) ali bi za veljavnost vsakokratne valorizacije zneskov iz tarife ti morali biti objavljeni v Uradnem listu, (3) ali besedilo 11. člena Pravilnika-98 izpolnjuje pogoje splošnih ustavnih načel pravne države po jasnosti predpisov. O odgovorih na ta vprašanja obstaja različna sodna praksa Višjega sodišča v Ljubljani, sodne prakse Vrhovnega sodišča pa ni. V zvezi s prvim vprašanjem je zahteva navedla, da je Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (v nadaljevanju UIL) dal soglasje le k tarifi Pravilnika-98, ne pa k Pravilniku-98 kot celoti. Ta ugotovitev je vsebovana v mnenju Vlade, danem v postopku odločanja Ustavnega sodišča v zadevi U-I-149/98. Poleg tega je Ustavno sodišče v navedeni zadevi zavzelo stališče, da je Pravilnik sestavljen iz dveh delov: pogojev, ki niso bili predmet soglasja, in tarife.(5) Da Pravilnik-98 sestavljata normativni del in tarifa, izhaja tudi iz odločbe Ustavnega sodišča U-I-165/03.(6) V zvezi z drugim vprašanjem zahteva trdi, da je bila glede na drugi odstavek 153. člena ZASP potrebna objava odobrenih splošnih tarif v Uradnem listu. Objava služi seznanitvi z obveznostjo. Ker valorizirani zneski niso bili objavljeni, niso mogli pričeti veljati. Pri tem se sklicuje na odločbo U-I-43/98,(7) kjer je Ustavno sodišče odločilo, da občinski sklep o višini nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ni začel veljati in se ni smel uporabljati, ker ni bil objavljen v uradnem občinskem glasilu. V zvezi s tretjim vprašanjem zahteva trdi, da je Pravilnik-98 splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil in bi moral biti jasen, razumljiv in nedvoumen. Ker je 11. člen preveč splošen in dopušča več možnosti valorizacije (letno ali v krajših obdobjih), pomeni le eno od meril za določitev višine obveznosti uporabnikov in ni neposredno uporabljiv.

4. Sodišče je zahtevo za varstvo zakonitosti vročilo pravnima strankama. Tožnik

v odgovoru trdi, da je četrti odstavek 26. člena ZASP-B treba razumeti na način, da obsega tako tarifo kot tisti del Pravilnika-98, ki ne določa splošnih pogojev za uporabo avtorskih del (npr. členi 1 do 4), ampak splošno tarifo (npr. členi 5 do 11). Same tarife sicer sploh ni mogoče uporabljati. Meni, da je tako tudi stališče Ustavnega sodišča v zadevi U-I-149/98. Zahtevi po objavi je zadoščeno, ker so bili valorizirani zneski tarife objavljeni v Pravilniku-2006. S tem aktom je bil izveden preračun v EUR in izvedena valorizacija v skladu z 11. členom Pravilnika, kar je navedeno na koncu pravilnika. Poleg tega objava niti ni bila potrebna. Upoštevanje valorizacije pomeni uresničevanje avtorske pravice, nasprotna razlaga pa bi pomenila poseg v ustavno in z mednarodnimi pogodbami zagotovljeno pravico. Zakon lahko predpiše samo način uresničevanja avtorske pravice. Indeks inflacije za obdobje marec 1998 – november 2006 na letni ravni ni nikoli presegel 10 %, skupen indeks pa znaša 158,7. Neupoštevanje tolikšne inflacije bi pomenilo neenakopraven položaj strank v obravnavanem razmerju.

5. Zahteva za varstvo zakonitosti je utemeljena.

6. Ker revizija zoper izpodbijano sodbo glede na vrednost spornega predmeta ni dovoljena (četrti odstavek 367. člena Zakona o pravnem postopku – v nadaljevanju ZPP) in ker so stališča Višjega sodišča v Ljubljani(8) o vprašanjih, ki jih navaja zahteva za varstvo zakonitosti, različna, sodne prakse Vrhovnega sodišča pa ni, je zahteva za varstvo zakonitosti dovoljena (drugi in tretji 385. člena ZPP).

7. Stališči sodb druge in prve stopnje se razhajata v odgovoru na vprašanje, ali je tožnik pri obračunu nadomestila za uporabo avtorskih del iz svojega repertoarja smel uporabiti tarifne postavke iz Pravilnika-2006 oziroma ali ta akt predstavlja pravno veljavno revalorizacijo tarifnih postavk iz tarifne priloge Pravilnika-98.

8. Vrhovno sodišče se strinja s stališči izpodbijane sodbe o pravno relevantnem okviru, v katerega je treba umestiti odgovor na sporno vprašanje, in ki je na podoben način orisan tudi v sklepu Ustavnega sodišča U-I-149/98. Med predudarki, relevantnimi za odločitev v obravnavani zadevi, je na eni strani treba upoštevati, da ne glede na to, da je male avtorske pravice zaradi njihove narave, razprostranjenosti in množičnosti uporabe mogoče učinkovito zagotavljati le s sistemom kolektivnega varovanja, pravica do plačila za uporabo avtorskih del – kot bistvena sestavina (ustavno zagotovljene) avtorske pravice – ostaja pri avtorju. Kljub kolektivnemu uveljavljanju avtor in uporabnik nista enakopravna pri določanju cene za uporabo avtorskega dela. Kolektivna organizacija ima v razmerju do uporabnikov značaj kolektivnega avtorja z vsemi značilnostmi avtorja; vsa dejanja in posle opravlja za račun avtorjev in v njihovem kar najboljšem interesu, a v svojem imenu.(9) Na drugi strani mora zakonodajalec zaradi nevarnosti zlorab, ki izvirajo iz monopolnega položaja kolektivnih organizacij, predvideti ustrezne varovalke za njihovo preprečitev. Iz teh razlogov sme urejati način določanja primernih tarif. Pri izbiri načina uživa določeno polje presoje, vendar pa je dolžan predpisati tako ureditev, ki bo onemogočala

morebitno blokado varstva avtorskih pravic s strani uporabnikov.(10)

9. ZASP je bil v delu, v katerem je urejal način določanja nadomestila za uporabo avtorskih del v upravljanju kolektivnih organizacij, večkrat spremenjen. Po prvotni ureditvi je tarifo sprejela kolektivna organizacija avtorjev, kontrola njene ustreznosti oziroma primernosti pa je bila v pristojnosti UIL. Tarifo je bila dolžna objaviti v Uradnem listu (153. člen).(11) ZASP-B, veljaven ob sprejetju Pravilnika-2006, je predvidel, da se tarife določajo s skupnim sporazumom, ki ga sklenejo kolektivne organizacije in reprezentativna združenja uporabnikov, hkrati pa je določil nekaj ohlapnih kriterijev za določitev tarife (156. člen ZASP).(12) Pri odločitvi za tako rešitev je bil zakonodajalec dolžan predvideti mehanizem, ki bi preprečeval blokado dogovarjanj. Niti rešitev, predvidena v ZASP-B, niti rešitev, predvidena v ZASP-C, nista učinkovito preprečevali, da bi ena od strank imela možnost ovirati sklenitev skupnega sporazuma. ZASP-B je predvideval posredovanje mediatorja, vendar je bilo to mogoče le na podlagi sporazuma strank. Poleg tega njegovega predloga stranki nista bili dolžni sprejeti (163. člen ZASP). ZASP-C je predvidel odločitev arbitraže, vendar je bilo tudi za predložitev zadeve arbitraži potrebno soglasje obeh strank sporazuma (163.a člen ZASP). Zaradi teh pomanjkljivosti je bil v zakonodajni postopek že pol leta po uveljavitvi ZASP-C vložen nov predlog novele in bil že v decembru 2006 tudi sprejet. ZASP-D je uvedel in opredelil pojem primerne tarife, natančneje opredelil kriterije za določitev njene višine, predvidel – vsaj na abstraktni ravni – učinkovit postopek za sprejem primerne tarife in postopek za presojo njene (zakonitosti in) primernosti ter določil, da so sodišča vezana na tarifo (157. do 157.f člen ZASP).

10. Ne glede na navedene pomanjkljivosti ureditve po ZASP-B in ZASP-C zakonodajalec ni v celoti prepustil vprašanja ureditve nadomestila za uporabo avtorskih del skupnemu dogovoru, ampak je to vprašanje za prehodno obdobje do sprejema skupnega sporazuma uredil sam. S prehodno določbo četrtega odstavka 26. člena ZASP-B je ohranil v veljavi dotedanje tarife in jim dal naravo skupnih sporazumov. Določba se glasi: "Tarife kolektivnih organizacij, ki veljajo na dan uveljavitve tega zakona, se obravnavajo kot skupni sporazumi o tarifi po določbah tega zakona." S tem je ohranil v veljavi tarifo, ki jo je sprejel tožnik sam in ki je dotlej veljala kot primerna.(13)

11. Stališči izpodbijane sodbe (s katerim se v odgovoru na revizijo strinja tudi tožnik) in zahteve se razhajata v odgovoru na vprašanje, kaj je treba razumeti s pojmom "tarife kolektivnih organizacij, ki veljajo na dan uveljavitve tega zakona". Pravilno je stališče zahteve. Glede na to, da ZASP v tedaj veljavnem besedilu ni opredeljeval pojma tarife, s tem pojmom ni mogoče razumeti drugega kot to, kar je dotedanji zakon štel za veljavno tarifo. Drugi argumenti za razlago pojma tarife, navedeni v izpodbijani sodbi, bi bili upoštevni šele v primeru dvoma o tem, kaj je do uveljavitve ZASP-B predstavljalo veljavno tarifo. Vprašanje o (ne)urejenosti posameznih vidikov izvrševanja avtorske pravice samo po sebi ne more biti argument za nasprotno stališče. Kolikor gre za uresničevanje pravice kolektivnih organizacij oziroma avtorjev v razmerju do uporabnikov, je treba

odgovore nanje najti ob uporabi določb ZASP in ustrezni uporabi splošnih določb pogodbenega oziroma obligacijskega prava.(14)

12. Kot pogoj za veljavnost tarife je bila v ZASP določenaodobritev UIL. Iz njenega besedila, ki ga Vrhovno sodišče povzema po obrazložitvi sklepa Ustavnega sodišča U-I-149/98 (tč. 41), nedvomno izhaja, da je UIL preizkusil le tarifni del Pravilnika-98. UIL je namreč dne 20. 3. 1998 izrekel soglasje "s tarifo Pravilnika o javni priobčitvi glasbenih del SAZAS, sprejeto 19. marca 1998." Naravo skupnega sporazuma po četrtem odstavku 26. člena ZASP-B je imela torej tarifna priloga Pravilnika-98, poimenovana Tarifa za javno priobčitev glasbenih del.

13. Ker normativni del Pravilnika-98 – in s tem tudi njegov 11. člen, ki je urejal usklajevanje tarifnih postavk ob upoštevanju indeksa rasti cen na drobno – ni bil sestavni del veljavne tarife, z uveljavitvijo ZASP-B ni postal sestavni del skupnega sporazuma. Tožnik bi zato lahko dosegel njegovo spremembo le po postopku, ki ga je predvideval zakon za sklenitev (vključno s spremembo) skupnega sporazuma. V izpodbijani sodbi ni ugotovitev, da bi bil akt, ki ga je sprejel tožnik in ga z imenom Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del objavil v Uradnem listu nekaj dni po sprejetju ZASP-D(15) in en dan pred njegovo objavo, sprejet po postopku, predvidenem s tedaj veljavnim zakonom (skupni sporazum ali arbitražna odločba). Tak akt zato ne more imeti učinka skupnega sporazuma, ki je bil po tedaj veljavni zakonski ureditvi podlaga za zaračunavanje nadomestila za uporabo avtorskih del.

14. V danem primeru ni izkazano, da bi neupoštevanje enostransko določenih tarifnih postavk, zvišanih ob upoštevanju indeksa rasti cen na drobno in objavljenih v Uradnem listu,(16) pomenilo, da avtorske pravice, s katerimi v skladu z zakonom upravlja tožnik, niso več zagotovljene v ustavno varovanem obsegu.

15. ZASP-B, ki je predvidel sporazumno dogovorjeno tarifo, je pričel veljati aprila 2004, tj. šest let po uveljavitvi Pravilnika-98. Stopnja inflacije v tem obdobju, ki je temeljila na indeksu cen življenjskih potrebščin, je – po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije(17) – znašala 48,3 %. Tožnik je v tem obdobju imel možnost, da sam spremeni tarifo (z odobritvijo UIL). Njena veljavnost v tem obdobju torej ni bila odvisna od uporabnikov avtorskih del, a ni izkazano, da bi to možnost uveljavil. Če je tožnik po uveljavitvi ZASP-B poskušal doseči spremembo veljavne tarife, pa mu to zaradi nepripravljenosti organizacij uporabnikov ni uspelo, je imel možnost sprožiti postopek za presojo ustavnosti zakonske ureditve. Tožnik ni zatrjeval niti da bi poskušal doseči spremembo skupnega sporazuma, pa mu to zaradi nepripravljenosti nasprotne strani ni uspelo, niti da je iz tega razloga sprožil postopek za presojo ustavnosti zakonske ureditve. Šele potem, ko je zakonodajalec dopolnil zakonsko ureditev na način, ki mu vsaj na prvi pogled ni mogoče odreči ustreznosti (in se je tudi izkazal kot učinkovita alternativa za primer, ko do sklenitve oziroma spremembe

skupnega sporazuma ne pride(18)), je tožnik v nasprotju z zakonom sprejel enostransko odločitev o revalorizaciji tarifnih postavk za leto 2007 in kasneje.

16. S tem, ko je tožnik uporabnikom izstavil račune ob upoštevanju enostransko določenih tarifnih postavk, uporabniki pa so temu nasprotovali, je presoja o pravni veljavi tarife iz Pravilnika-2006 in o primernosti tarife iz Pravilnika-98 postala stvar sodnih postopkov.

17. Ker tarifa iz Pravilnika-2006 ni bila sprejeta po postopku, ki ga je predvidel zakon, ne more imeti pravne veljave. Ker tožnik ni izkazal, da bi uporabil zakonsko predvidena sredstva za spremembo tarife in da do spremembe tarife ni prišlo zaradi blokade nasprotne strani (pravilnik je bil sprejet po sprejetju ZASP-D), ni bilo podlage za prekinitev postopka in pričetek postopka za oceno ustavnosti. Tožnik pa tudi ni izkazal, da bi se razmere v obdobju, ko je tarifa iz Pravilnika-98 veljala kot skupni sporazum, toliko spremenile, da bi to narekovalo prisoditev zahtevane višine nadomestila (ob primerni uporabi določb obligacijskega prava o pravični prilagoditvi pogodbenih pogojev zaradi spremenjenih okoliščin). V obdobju od aprila 2004 (uveljavitev ZASP-B) do januarja 2007 (uveljavitev ZASP-D) je indeks rasti cen življenjskih potrebščin po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije znašal 6,6 %, drugih okoliščin pa tožnik ni zatrjeval.(19)

18. Iz navedenih razlogov je zmotno materialnopravno stališče izpodbijane sodbe, da tarifa po Pravilniku-2006 predstavlja veljavno pravno podlago za tožnikove terjatve iz naslova nadomestila za uporabo avtorskih del iz njegovega repertoarja. Glede na to je Vrhovno sodišče zahtevi za varstvo zakonitosti ugodilo in sodbo sodišča druge stopnje spremenilo tako, da se tožnikova pritožba zavrne in se potrdi sodba sodišča prve stopnje ter da tožnik sam krije svoje stroške pritožbenega postopka (prvi odstavek 380. člena ZPP).

---,---

Op. št. (1): Uradni list RS, št. 138/2006.

Op. št. (2): Uradni list RS, št. 17/2006.

Op. št. (3): Uradni list RS, št. 139/2006.

Op. št. (4): Uradni list RS, št. 43/2004.

Op. št. (5): Sklep U-I-149/98 z dne 28. 6. 2001, Uradni list RS, št. 85/2001, s katerim je zavrnilo pobudo za oceno ustavnosti nekaterih določb ZASP, ki se nanašajo na kolektivno upravljanje avtorskih pravic, ter za oceno ustavnosti in zakonitosti Pravilnika-98.

Op. št. (6): Odločba U-I-165/03 z dne 15. 12. 2005, Uradni list RS, št. 120/2005, s katero je razveljavilo prvi odstavek poglavja II – Javno oddajanje – Tarife za javno priobčitev glasbenih del Pravilnika-98.

Op. št. (7): Odločba z dne 15. 2. 2001, Uradni list RS, št. 17/2001.

Op. št. (8): Gre za stvarno pristojno sodišče za odločanje o pritožbah zoper odločbe Okrožnega sodišča v Ljubljani kot izključno krajevno pristojnega sodišča za odločanje v sporih o pravicah intelektualne lastnine.

Op. št. (9): Prim. sodbo II Ips 606/2007 z dne 9. 10. 2008.

Op. št. (10): Prim. 20. točko obrazložitve odločbe U-I-149/98.

Op. št. (11): Objava je služila zagotovitvi preglednosti delovanja oziroma enakega obravnavanja uporabnikov, za odločitev v obravnavani zadevi pa ni pomembno, ali je bila tudi predpostavka za njeno veljavnost. Pravilnik-98 je bil po stališču Ustavnega sodišča v sklepu U-I-149/98 po svoji naravi splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil. Mnenja o funkciji objave takih aktov so bila tedaj na Ustavnem sodišču deljena (prim. sklep U-I-224/95 z dne 14.1.1999 in ločena mnenja k odločitvi), zadeva, na katero se v zvezi s konstitutivnostjo uradne objave sklicuje zahteva, pa ni primerljiva z obravnavano, ker je šlo tam za (občinski) predpis, za katere Ustava predpisuje objavo v uradnem glasilu (U-I-43/98), glede splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil pa take izrecne določbe ne vsebuje (drugi odstavek 154. člena Ustave).

Op. št. (12): Sporazumna določitev tarif ni posebnost slovenskega prava, ampak v mednarodnem prostoru uveljavljen način določitve primernih tarif za uporabo avtorskih del v upravljanju kolektivnih organizacij. Povzeto po Poročevalec, št. 20/2004, str. 37, ki se sklicuje na podatke spletne strani Mednarodne konfederacije združenj avtorjev in skladateljev (Confédération Internationale des Sociétés d'auteurs et compositeurs).

Op. št. (13): Poleg tega je za primere, ki niso urejeni s skupnimi sporazumi, predvidel, da nadomestila za te vrste uporabe avtorskih del kolektivne organizacije določijo same (četrti odstavek 157. člena ZASP).

Op. št. (14): Tudi Ustavno sodišče je v sklepu U-I-149/98 glede normativnega dela Pravilnika-98 navedlo, da gre za "operativno potreben [...] sklop določb", vendar pa si z njimi tožnik "ne jemlje pristojnosti mimo tistih, ki jih že ima po določbah ZASP v skladu s svojim pravnim položajem in zaradi narave svoje dejavnosti" (tč. 37 obrazložitve).

Op. št. (15): Pravilnik je bil sprejet 21. 12. 2006, sprememba zakona pa 15. 12. 2006.

Op. št. (16): Gre za trditve tožnika, odločitev v zadevi pa ne zahteva preizkusa, ali gre dejansko za upoštevanje rasti cen ali za novo določitev tarifnih postavk.

Op. št. (17): Podatki so dostopni na spletni strani
http://www.stat.si/indikatorji_preracun_inflacija.asp.

Op. št. (18): Zakon je predvidel ustanovitev organa, ki avtoritativno odloči o tarifi, odločba pa velja tudi za tiste, ki niso sodelovali v pogajanjih ali so od njih odstopili. Poleg tega je bila strankam dana možnost, da zahtevajo določitev "začasne" tarife za čas do sprejetja odločbe o novi tarifi. Svet za avtorsko pravo je 18.6.2008 sprejel odločbo, ki je bila v januarju 2010 potrjena s strani Vrhovnega sodišča (Uradni list 19/2010).

Op. št. (19): Glede na to ni bilo pomembno dokončno razrešiti vprašanja, ali je bila presoja primernosti tarife do uveljavitve ZASP-D sploh lahko predmet posameznih sodnih postopkov.